

## Nepriklausoma



## Lietuva

Ap(LLD)2828

LITUANIE INDÉPENDENTE • INDEPENDENT LITHUANIA • WEEKLY

Nr. 43 1982 SPALIO - OCTOBER 28 d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE ST., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4 30 c.

SAVAITINIŲ IVYKIŲ  
APŽVALGAWALESA NEPRIĖMĖ  
DARBO PASIŪLYMA  
VALSTYBINĖJE UNIJOJE

"Solidarnosč" vadas Lech Walesa atsisakė remti naujai įsteigtą Lenkijos karinės vyriausybės uniją ir atsiskakė jam siūlomo joje darbo. Jeigu būtų sutikęs - būtų paleistas į laisvę.

Walesos žmona Danuta pranešė spaudai, kad saugumas ją ir jos 2 dukreles 2-jų ir 4-rių metų amžiaus išrenginėja iki nuogumo po vyro ir tėvo lankymo, bandydami surasti pretekstą formaliai suareštuoti Walesą.

SVARBŪS ŠNIPAI IŠ  
ABIEJŲ PUSIŲ

Pranešama, kad į Britaniją pasitraukė ir yra apklausi-nėjamas žymus KGB šnipas, buvęs Sovietų diplomatas Irane, Vladimir Kuzičkin'as, 35 m. amžiaus. Jis buvo Sovietų Ambasados vice-kon-sulas Teherane. Politinio prieglobsčio Britanijoje jis dar negavo.

Jis pateikė ilgalaikį sovietų subversyvinį planą, kuriuo rusai tikisi sukelti chaosą ir laimėti valdžią Irane, kai jų manymu laikas bus pribrendęs.

Jį apklausi-nėjant, vėl iški-lo šią vasarą išaiškinto sovietų šnipu brito G. Prime žalingų Vakarų saugumui darbų reikšmę.

ŠVEDAI ĮSPĖJA SVETIMUS  
POVANDENINIUS LAIVUS

Švedijos ministeris p-kas Olaf Palme viešai įspėjo, kad ateityje bet koks svetimas povandeninis laivas, pagautas Švedijos teritoriniuose vandenyse, galės būti nuskandintas.

Jo griežtas įspėjimas buvo paskelbtas po savaitės, kai Švedijos laivyno vadovybė pripažino, jog prarado pėdsakus vieno, o gal dviejų povandeninių laivų, kurie buvo prasiiveržę arti slapotos Musko laivyno bazės.

Min. p-kas Palme taip pat pareiškė, kad "povandeninis laivas prie Musko pergyveno keletą labai nemalonių dienų - igulos gyvybės buvo rimtame pavojuje. "Nors jis laivo ar laivų neidentifikavo, tačiau galvojama, jog tai buvo sovietų povandeniniai laivai.

Kai kurie laivų ekspertai kaltina, kad buvo paleista per silpna ugnis ir pervėlai įitartiamus laivus ir todėl Švedijos laivynas nepajėgė priversti juos iškilti į paviršių. Nepajėgė - ar bijojo...

## DVIGUBAS MASTAS

"Tass" sovietinėme laikraštyje spausdinami išsamūs straipsniai, smerkiantys Izraelio invaziją Beirute ir visą pasaulį papiktinusią jo laikyseną, vykstant civilių gyventojų žudynėms. Laik-raštis kaltina JAB-bes už Izraelio paramas ginklais, bet neužsi-mena, kad ir JAV pasmerkė Izraelio veiksmus Beirute.

"Ryžtingai", rašoma "Tass" - "Tarybų Sąjunga" smerkia Izraelio agresiją ir genocidą Libane. Ji reikalauja tuos veiksmus tuojau pat nutraukti ir nedelsiant išvesti Izraelio kariuomenę iš Libano, kaip numatoma SNO Saugumo Tarybos nutari-muose".

Tačiau tie "ryžtingieji" nekalba iš viso apie agresiją ir sovietų vykdomą genocidą Afganistane, ne kodėl sovietų daliniai dar vis tebeatlieka ten invazijos veiksmus.

SOLIDARNOSČ PLANUOJA  
PROTESTUS

"Solidarnosč" pagrindžio vadovybė ruošiasi protesto demonstracijoms, reikalau-dama iš karinės vyriausybės demokratinių teisių darbininkams ir protestuodama prieš unijos teisių panaikinimą.

Naujo pobūdžio protestai įvyks pavasarį.

Pogrindžio "Solidarnosč" vadovybė atmeta min. p-ko gen. W. Jaruzelski naujos valstybinės unijos projektą, nes jis "kurčias tautos balsui" ir kadangi "iki dabar vykdytas spaudimas nepaveikė vyriausybės pasukti iš kelio, kuris veda kraštą į katastrofą", - kaip rašoma rašte, pasiekusiame Vakarus.

Lapkričio 10 d. sueina 2 metai, kaip buvo įsteigta "Solidarnosč", gruodžio 13-17 d. karinės vyriausybės įsigalėjimo data, ir kada žuvo galvėse demonstruojantys darbininkai.

IRAKAS GIRIASI NAUJU  
GINKLU

Irako valstybės vienas žymiausių diplomatų S.A. Fatah, lankydamasis Kopenhagoje, pareiškė TV programoje, kad Irakas pasiruošęs panaudoti prieš Iraną tokį ginklą, kuris galėtų iš karto sunaikinti 60.000-100.000 žmonių.

Ginklas esąs ne branduolinis, ne dujos ir neįeinąs į draudžiamųjų ginklų kategoriją. Anot jo, ginklą gavę iš Rytų ir Vakarų.

Abi valstybės kovoja nuo rugsėjo mėn. 1980 m. Dabar kovos stabilizuoja-si ties ru-bežium, ir abi valstybės pranešinėja apie viena kitos skaitlingus nuostolius.

PREZ. REAGAN'AS  
LANKYS LOTYNŲ AMERIKA

Penkių dienų vizitui Brazilijoje, Kolumbijoje ir Costa Rica valstybėse ruošiasi JAV prez. Reagan'as.

Prezidentas savo atsilankymu nori pagerinti P. Amerikos ekonominio gyvenimo suintensyvinimą. Jam taip pat rūpi šiose krašto dalyse nuolatinė grėsmė saugumui.

## ŠČARANSKI'IS PRIE MIRTIES

Disidentas Anatolij Ščaransky, paskelbęs bado streiką darbo lageryje dėl netinkamų gyvenimo sąlygų, yra arti mirties. Praneša - ma iš Paryžiaus.

MIRĖ MARIJA VARNIENĖ -  
KURAITYTĖ

Spalio 13 d. buvo palaidota Chicago Tautinėse Kapinėse, šalia savo vyro dail. A. domo Varso, pedagogė, Montessori auklėjimo sistemos specialistė Marija Varnienė.

## LIETUVIS ATSIKAKO DUOTI SOVIETINIO KARIO PRIEŠAIKĄ

LKB Kronika (Nr. 54) praneša, kad š. m. gegužės 25 d. Jany-Kurgane (Kazachijos SSR) leipalingietis Robertas Grigas atsisakė duoti sovietinio kario priešaišką, kaip prieštaraujančią jo religiniams kataliko ir patriotiniams lietuvių įsitikinimams. Grigas tą pačią dieną buvo išsiųstas į brigados štabą Čiurkente, kur jį grąsino perduoti KGB teis-mui, uždare į "gauptvachtos" kamara su teismo laukiančiais kareiviais - kriminalistais, ir kumščiais mėgino "perauklėti". Atsėdėjęs para, jį išvežė į Džicaką, kur, drauge su irgi priešaiškos atsisakiusiu baptistu Oskaru Gumanu (vokiečiu iš Šiaulių rajono) buvo persekiojamas ir terorizuojamas. Grigą sugrąžino į Čiurkentą, pulkininkas Chutijev jį išvadino "fašistu, kurį reikia likviduoti". Kitas pulkininkas reikalavo Grigą uždaryti į psichiatrinę ligoninę ar į uranijaus kasyklas, kur jis "po pusmečio nudvėsias". Tą pat dieną jaunuolį išvežė į Budamą, kur jis beveik tris mėnesius su kareiviais dirbo plytų fabrike. Ir čia jį mušė ir spardė (kasdien vidutiniškai 40 smūgių), buvo įlaužtas jo šonkaulis, bet į ligoninę jo vežti nesisukbino. Tada Grigą nuvežė į Kzyl-Ordoj už 400 km., kur jį suinkiai sergantį viduriavimu, uždare į "gauptvachtą". Po

## PRANEŠA ŠALFASS

Metinis Visuotinis ŠALFASS-gos Suvažiavimas

Metinis Visuotinis Š. Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos Suvažiavimas įvyks 1982 m. lapkričio 20 d., Clevelando Lietuvių Namuose, 877 East 185 St., Cleveland, Ohio 44119. Telef. (216)-531-2131.

Suvažiavimo pradžia, šeštadienį, lapkr. 20 d., 11:00 val. ryto. Sekmadienį, lapkr. 21 d., suvažiavimas bus tęsiamas tuo atveju, jei darbotvarkė nebus užbaigta šeštadienį.

Pagal ŠALFASS-gos Statutą, suvažiavime sprendžiamuoju balsu dalyvauja sporto klubų rinktieji atstovai ir rinktieji bei skirtieji ŠALFASS-gos pareigūnai. Patariamuoju balsu kviečiami sporto darbuotojai, fizinio auklėjimo mokytojai, sporto vėteranai, lietuviškų organizacijų bei spaudos atstovai ir visi lietuvių sportiniu gyvenimu besidomį asmenys.

Pagrindinis darbotvarkės punktas bus sekančiais metais Chicagoje įvykstančios II-sios Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės. Iš kitų, pažymėtina 1983 m. ŠALFASS-gos varžybinis kalendorius, Australijos lietuvių sportininkų viešnagė sekančiais metais Š. Amerikoje, sporto istorijos leidinys, ŠALFASS-gos santykiai su kitomis lietuviškomis organizacijomis, finansiniai bei organizaciniai reikalai ir, be abejo, rutininiai pranešimai bei apyskaitų priėmimai.

Smulkios informacijos ir suvažiavimo darbotvarkė yra išsiuntinėjama visiems sporto klubams bei ŠALFASS-gos administraciniam pareigūnams. Organizacijos ar asmenys, norį gauti smulkių informacijų ar patiekti pasiūlymų, prašomi kreiptis į ŠALFASS-gos Centro Valdybos vykdomąjį vicepirmininką Rimantą Dirvonį, 8913 South Leavitt St., Chicago, IL 60620, tel. (312) - 239-2179, arba į vicepirmininką/gen sekretorių Algirdą Bielskį, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117, tel. (216) - 481-7161.

ŠALFASS-gos CENTRO VALDYBA



# Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!  
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!  
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS NL SPAUDOS BENDROVĖ.  
Redaguoja REDAKCINĖ KOLEGIJA  
Telefonas: (514) 366-6220

Second Class Mail. Registration Nr. 1952. Return postage guaranteed.  
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent Lithuanian  
Publishing Co. at 7722 George St., LaSalle, P.Q. H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje — \$ 14.00  
Visur kitur — \$ 15.00 Rėmėjo — \$ 20.00

P.S. Rėmėdaru, ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonę. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožūra, grąžinti tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

## 16-ji MOKYTOJŲ ir JAUNIMO STUDIJŲ SAVAITĖ

L. EI MANTAS

/ tęsinys /

Šių metų Studijų Savaitėje būta, sakyčiau, tokių pasakaitų, kurių neturėjome ankščiau.

Muzikas ir kompozitorius Stasys SLIŽYS iš Detroito kalbėjo apie muzikos meną, kuris netik žmogų linksmina, bet ir sukelia mums grožio, meilės bei estetiško skonio ilgesį. Tačiau muzikos menas negali tenkinti tik malonumo įgėdžius, nes tikrasis muzikos menas turi kilninti, stebinti žmogų, kelti jo dvasią. Todėl reikia muzikos meną suprasti ir pažinti.

Dabartiniame gyvenime, taip pat ir Vakarų pasaulyje, atrodo, dažnai stinga muzikos estetinio supratimo. Kartais ypač estradinė jaunimo muzika lyg, išvirsta į tam tikrą sporto šaką (daug kaip ir betikslų judesių, kraipymasis, vaipymasis, tiesiog riksmas).

Tiesa, muzikos menas negali klestėti be gerbėjų. (Todėl gal būt virš minėtos estradinės jaunimo muzikos koncertai sutraukia tiek daug klausytojų). Kai kuris jaunimas tiesiog nemėgsta klasikinės muzikos. Yra betgi ir operų bei simfonijų entuziastų, kurie visai nevertina estradinės muzikos. Atrodo, kad tokios ir vienos ir kitų nuomonės tėra tik... kraštutiniai mas. Todėl paskaitininkas ir davė klausimą: "Ar kaltas čia tik jaunimas?" Pasirodo, kad gal tik, ypač šio kontinento, mokyklinė sistema kaltintina, kad neduodama rimtosios (klasikinės) muzikos pagrindų.

Tiesa, yra geros ir vertingos estradinės muzikos. Ten taip pat būna neabejotinės vertės elementų. Todėl paskaitininkas pabrėžė, kad ir dabartinėje okupuotoj Lietuvoj muzikai bei žinovai bando pakreipti estradinę muziką meno link. Žinoma, reikiama atranka tegali padaryti tik profesionalai. Dabar, daugiau kaip kada nors mums reikia kultūringo muzikos puoselėjimo. Tada gera estradinė muzika galės būti pirmoji ir pirmaujanti mokykla, kuri jį ves į rimtąją muziką. Juk ir jaunimas — irgi žmonės. Muzikas St. Sližys, atrodo, yra optimistas: "praeis tas kartais pasireiškęs madinis muzikos siausmas". Kad ir palengva išsivyras teigiamosios — auklėjamosios bei idėjinės muzikos vyksmas.

Šeštadienį iš ryto įdomią paskaitą skaitė jaunosios kartos psichologas.

tos atstovas Dovas ŠAULYS, dėstęs Lietuvos istoriją aukštesnėje Čikagos lietuvių mokykloje. Jis, sakykime, pabandė įvesti naują istorijos dėstymo metodą. Kai dabartiniuose lietuvių mokyklų mokiniuose pasireiškia vis smunkantis lietuvių kalbos žinojimas, D. Šaulys suprato, kad mokytojo ir mokinių kalbėjimas, kad labai iškilus, nedaug be padės istorijos besimokant. Todėl D. Šaulys supasisekimu panaudoja daugelį vaizdinių priemonių: žemėlapių, plakatų ryškių dalykui nušviesti, sakinių bei

davinių, diagramų, paveikslų, magnetofonų juostelių (iš muzikos) ir kitų mokinių akims ir ausims patrauklių dalykų. Ir mokiniai visa tai lengviau įsisavina.

Tiesa, buvo ir kitų įdomių ir pažymėtinų programinių dalykų. Čikagoje mokytoja G. MEILUVIENĖ reikiama aparatė šiemet paskelbtų lietuviškų parapijų reikalą ir prasmę. Ilgametis (Čikagos) pedagogas — veteranas ir švietimo Tarybos pirmininkas Juozas PLAČAS, kad ir ne dvasiškis, įtikinančiai pakalbėjo apie mūsų mokyklose tikybos dėstymą. Šių studijų komendantas Br. KETURAKIS, tas enciklopedinis sporto žinovas ir ekspertas, per porą paskaitų mums aiškiai įrodė, kad sveikas žmogus yra tik tas, kuris turi visišką — pilnutinį — fizinį išsivystimą. Juk tik sveikame kūne — sveika siela. Todėl mūsų mokyklose turi rasti vietos ir fizinis lavinimas.

Studijų vadovas Juozas MASILIONIS, tiek daug davęs visai studijų eigai, rūpestingai pasirinkęs patiekė mums daug kam negirdėtų faktų apie "Lietuvių kalbos gramatiką ir gramatinių terminų vystymąsi". Kiek daug darbo ir pastangų čia įdėjo kitataučiai ir mūsų šaliai kalbininkai, kol pagaliau prieita (1901) prie sudėtinės Petro Kuršaičio ir Jono Jablonskio "Lietuvių kalbos gramatikos".

Ką tik grįžęs iš Europos, buvęs Vasario 16-tosios gimnazijos direktorius Jonas KAVALIŪNAS, maloniai su

## XXVII KANADOS LIETUVIŲ DIENOSĖ

Nuotraukos: R. Otto



Vienas iš žiūrovų...

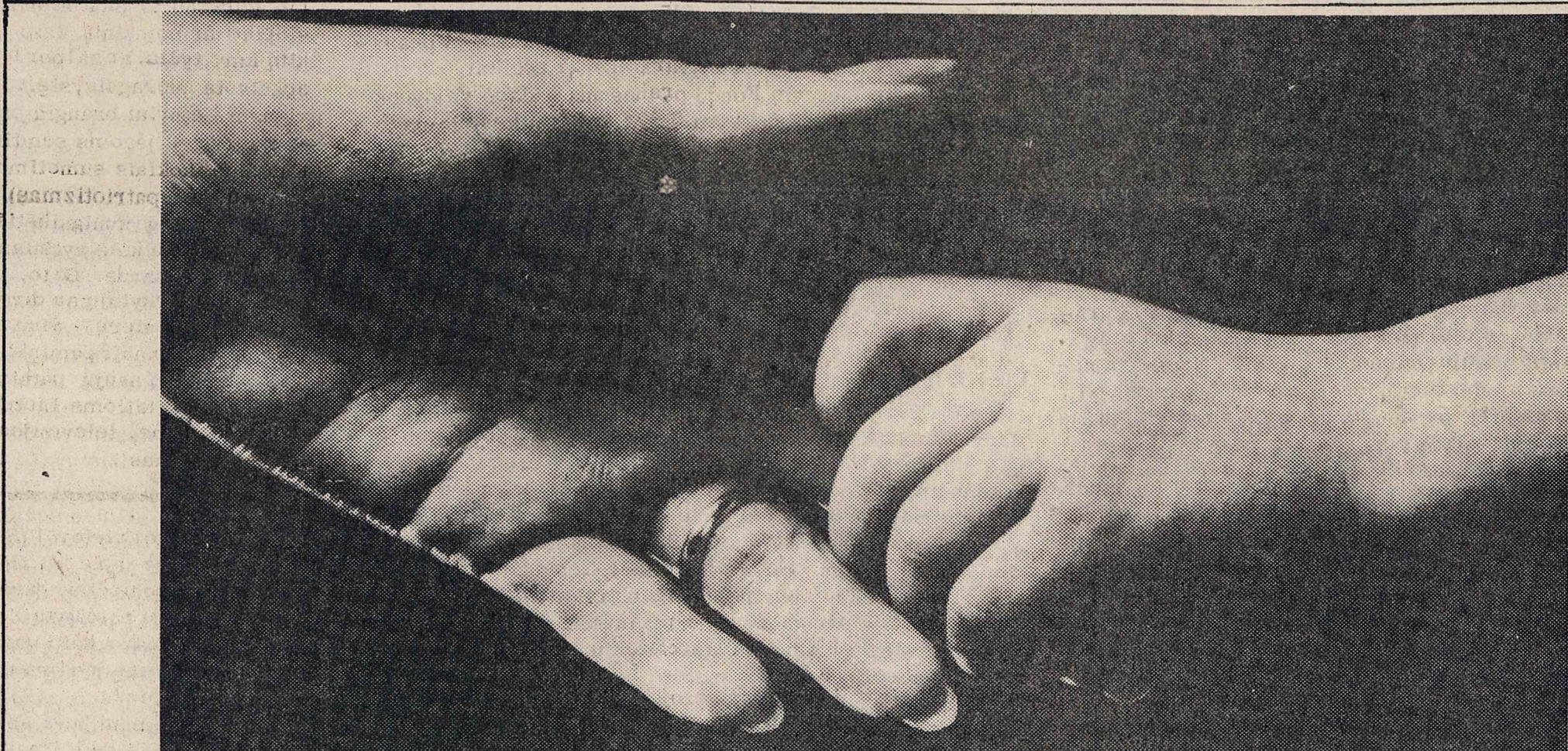
mumis pasidalino mintimis apie jo vadovautos gimnazijos veiklos pasisekimus, padėję ir... vargas. Dabar Europoje, kaip J. Kavaliūnas pabrėžė, teliko tik dvi pilnutinės lietuviškos institucijos: Vasario 16-tosios gimnazija Vak. Vokietijoje ir dvasinė Akademija — Romoje.

Savo ankstyvesniuose reportuose gal ir per daug rašiau apie paskaitas ir kitus panašius dalykus. Tačiau be šių dalykų šią savaitę gal būtų sunku pavadinti kitaip, o ne studijomis. Bet be atidėjimo savo profesinėms studijoms, turėjome tikrai apšči, ypač vakarais, ir nemaža pramoginių ir labai smagių valandų. Todėl ir nepasijutom, kai atėjo šeštadienio popietė, kada įvyko studijų uždaramasis posėdis, šį kartą apsisėjęs be ilgesnių prakalbų.



Rungtyniauja KOVAS ir TAURAS

Saulutei nusileidus, visi, ir labai patinka žiūrovams... ir išsipošę sugužėjome į atsisveikinimo vakarą — koncertą. Per tikrai trumpą laiką (6 pamokas) prarepetavę, darniai sudainavom muziko St. Sližio vedami kelias dainas ir susilaukėm publikos karštų katučių. Mūsų šaukščių šalis kitų darbų kruopščiai mokėsi tautinių šokių ir dainų. Vadovė Jad. gal šis laikraštėlis tebus nors Mažulaitienė, kaip žinovė ir specialistė, įrodė, kad jaunimas — kartu tikrai smagus mėgsta ir gali išmokyti praleistas studijų savaites, kas džiugina jų jaunystę.



### NEW CANADA SAVINGS BONDS



### LES OBLIGATIONS D'ÉPARGNE DU CANADA

# 12%

PIRMAIS METAIS

### KANADOS TAUPOMIEJI LAKŠTAI

Kanados Taupomieji lakštai — saugus investavimas. Jūs gaunate gerus nuosimčius ir galite iškeisti lakštus, reikalingi esant, kada tik norite. Štai pagrindinės žinios apie naujuosius Kanados Taupymo Lakštus.

- 12% už pirmuosius metus
- 8% garantuotas metai — metas už ateinančius 6 metus iki termino.
- ankstesnys (termino nepasiekę) Lakštai taip pat uždirba 12% per metus, pradedant lapkričio 1, 1982.

- asmeniui leidžiama nusipirkti Lakštų iki \$35.000.
- lakštus galima įsigyti iki lapkričio 8 d, 1982, be

mokesčio už susidariusį nuosimti.  
— padengti Kanados vyriausybės.  
— lengvai išperkami  
— lengvai gaunami banke ar investicijų įstaigose  
— taip pat galima ju gauti darbovietėse  
Daugiau žinių apie naujus Kanados Taupymo Lakštus gausite bankuose ar investicijų įstaigose. Įsigykite juos tuojau pat — įsidėmėkite, kad šios serijos pardavimas gali būti bet kada sustabdytas.

PARDUODAMI NUO SPALIO 25 d.

Canada



### KAIP BUVO IŠ TIKRŲJŲ

Rugsėjo vidury, sovietinamą Lietuvą glostančioje čikaigiskėje "Vilnyje" tilpo toks, Prano Karlono pasirašytas, straipsnis "Linkėjimai Vytautui". Autorius, vilnietis žurnalistas; neretai matomas tenyktėse spaudoje savo pasikalbėjimais ar reportažais su iš užsienio atvykusiais lietuviais turistais. Vadinasi, bent dalinai galėtų būti laikomas išsivijologijos ekspertu. Ir minėto straipsnio istorija gana paprasta. Trakuose gidė parodė į Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto biustą.

— Ak, štai koks jis, — atsiliepė Martynas ir kai būrelis svečių kartu su gide pasitraukė apžiūrėti kitų pilies menės istorinių dalykų, Martynas pasiliko čia, prie Vytauto. Seni laikai, senas vardas, tačiau garbė jo, pražingsniausi penkis šimtmečius, išliko ir kalba į daugelio tautybių žmones. Reikšminga, dažnai sakome, kai tauta gyvena su savo istorine praeitimi ir dar pabrėžiam, kad kuol ji gilesnė, tuo daugiau, vadinasi, dvasinių turtų sukaupta...

Tas Martynas, pasirodo, belgas, vedęs lietuvaitę ir, gimus sūniui, jos skatinamas, pakrikštijo vaiką Vytautu. Dabar, reiškia Martynas ianko Lietuvą, ir, be kitų dalykų, stengiasi bent kiek plačiau susipažinti su sūnaus vardo kilme. Štai kodėl, Pr. Karlono žodžiais tariant, Martyną iš Liezo, pristabdė prie Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Vytauto biusto vienoje Trakų pilies menėje. Kažin, kokios mintys užėmė jo galvą? Tačiau, kai belgas pagaliau atitraukė akimis nuo karūnuotos biusto galvos, tai pasiteiravo ar daug Lietuvoje Vytautų? Straipsnio autorius priminė, kad ir jo brolio vardas esąs Vytautas. Na, yra ir daugiau tų Vytautų — na, Perlojoje, na, Veliuonoje. Pavyzdžiui, Perlojoje prie paminklo užrašas: "Vytautai Didysis, tu gyvas būsi mūsų širdyse, kol gyvas bus nors vienas lietuvis". Pr. Karlonas dar pabrėžia, kad praeities karaliai iš tikrųjų ne kasdien ten kasdienybėje, rūpesčiuose, mintyse, ir pasitaiko, kad kai kur juos dar reikia surasti. Matomas dar Didysis Vytautas Kauno skulptūros ir vitražo galerijoje, istoriniame muziejuje, Petro Rimšos medaliuose, istorijos vadovėliuose, gal ir dar kur... Sunku, esą, gal net neįmanoma vienam žmogui nešioti visą tautos dabartį ir visą jos praeitį.

Tos, pusiau atkištinės mintys apie Vytautą Didįjį yra įdomios, bent ta prasme, kad oficialioji linija lyg leidžia ir toleruoja istorinius vardus ir faktus, kurie šios dienos kasdienybėje vargiai ar pasitarnauja "tarybinio patriotizmo žaidimui ar skatinimui. Vieną kartą, žiūrėk, bandoma siopinti ar menkinti, taip vadinama "fedeoline praeitį", o kitą kart, tyčia, ar gal per neapsižiūrėjimą (gal ir per giliai apgalvotą gudragalvystę...) lyg ir leidžiama "žaisti" kiekvienam lietuviui brangia praeitimi. Juk iš jos būtų pakenkamai syvų jėgoms semtis, tautinės ambicijos ugdymui. Kas žino, kokiais sumetimais, faktinis, propagandinis (sunku patikėti — patriotizmas) ar dar kitokiais, nenuvertinama nuo pedestalų kunigaikštis kokią Lietuvą, kuri, savo metu, daug rūpesčių kėlė rytiniam kaimynui ir jo nuolatinei ekspansijai į vakarus. Bet o, ar visa tai, diktuojama vietinės politikos tvarkytojų ar direktyvų dėl to ateina iš aukštesnių centrinių sferų? Šiuo metu, kai dar vis miestų aikštėse statomi nauji paminklai Leninui, lyg ir sunku laukti, kad atsirastų naujų paminklų (tegu tik muziejų kiemuose) Vytautui ar kitiems Lietuvos kunigaikščiams... Nebent scenose, filme, televizijos ekrane? Telioka tam tikrai — vos optimizmas.

stovi kalnuotoj vietovė (Serra de Sintra kalnai). Miestas nedidelis — apie 20,000 gyventojų, tačiau labai mėgiamas lisaboniečių patiskilauti. Mums buvo įdomu apžiūrėti maurų pastatytą XV amžiuje, gotų stiliaus pilį. Ji vėliau tarnavo, kaip vasarinė rezidencija Portugalijos reikalams. Prie jos yra prisišliejęs kapucinų vienuolynas ir bažnyčia.

Įdomiausia man buvo apžiūrėti "užkonservuotą" anų laikų virtuvę. Čia gali drąsiai visą jautį kepti ir t. t. Dūmai išeina tiesiai į orą, per specialiai išmūrytus cilindro formos kaminus. Taigi iš virtuvės, užvertę galvą, gali pamatyti dangaus mėlynę. Priešais tą pilį ant aukšto kalno, matosi romėnų pilies griuvėsiai. Reiškia, portugalų žemė buvo mindžiojama ne vieno atėjūno. Sakoma, kad portugalų tauta susidarė iš iberų ir maurų "mišrainės". Iš Sintros pasileidom į Atlanto pakraštį. Ši vieta laikoma Europoj toliausiai į vakarus išsikišusi. Pasileidom keliu pagal Atlantą ir matom paplūdimius ir turtingųjų vasarvietes, žvejų uostelius, na ir kai kur tvirtovių, kurios buvo pastatytos apsaugoti nuo piratų siautėjimo metu. Matome labai gražius vaizdus. Netrukus, nes laikas neprailgo, apžiūrint gražias vietas, pasukom į savo viešbutį.

Liepos 6 d. anksti pradėdam kelionę, nes mūsų "popieriai" rodo, kad teks aplankyti charakteringą žvejų kaimą Nazare ir šventą vietą — Fatimą, pakeliui apžiūrint 2 garsius vienuolynus: Alcobaca ir Batalha.

Pradžioje važiuojame greitkeliu, kuris savo kokybe lyginamas su Š. Amerikos greitkeliais. Šį greitkelių puošia olendrų krūmais apsodintas kelio vidurys. Pirmą kartą matau olendrus augančius ne vazonuose. Čia krūmai gana dideli, nes nekurie pasiekia autobusų stogo aukštį. Olendrai pasipuoę raudonais ir baltais žiedais. Mūsų vadovė mus informuoja apie Portugalijos praeitį, žėmės turtus, ūkį ir t. t. Kada man buvo atpasakojama Portugalijos ir vėliau Ispanijos istorija, aš kaž kodėl viduje džiaugiausi, kad nesu gimęs portugalų ar ispanų. Mat šie kraštai yra turėję praeitį labai daug praėjusių, kas jų istoriją padaro sunkiai išmokstama. Čia gi buvo įkėlę kojas finikiečiai, romėnai, barbarai maurai — visi iš jų turėję karalius ir yra palikę savo pėdsakus. Na, ir išmok juos visus sėdint mokyklos suolo! /bus daugiau/

X —tos Krašto Tarybos trečiosios sesijos suvažiavimas įvyko 1982. X. 25–26 d. d., TORONTE, Lietuvių Namuose. Suvažiavimą atidarė KLb pirm. Joana KURAITĖ ir pakvietė kun. J. S t a š k y sukalbėti invokaciją.

Suvažiavimui pirmininkauti pakviestas J. BATAITIS iš Sudbury, V. RADŽIUS iš Ottawos ir dr. P. LUKOŠEVIS iš Montrealio, o sekretoriauti — L. SKRIPKUTĖ ir K. MILERIS, abu iš Hamiltono.

Raštų sveikino dr. J. ŽMUIDZINAS, Lietuvos Konsulas Kanadoje, V. KAMANTAS, PLb pirm., ir K. BOBELIS, VLIKo Valdybos pirm. Žodžių pasveikinė JAV LBb pirmininkas V. KUTKUS, dalyvavęs suvažiavime.

Pirmoje dalyje pranešimus padarė KLb Krašto Valdybos nariai; dauguma patiekė savo pranešimus raštu. KLb p—kė Joana KURA TĖ patiekė bendrą pranešimą. Finansinė padėtis pagerėjo, surenkama daugiau aukų, bet solidarumo mokesčio įmokėta labai mažai ir dėl to reikia susirūpinti. Dėl įvairių priežasčių per pėreitus metus Valdybos sąstata įvyko net 8 pasikeitimai. Dalyvaujama Komisijoje, rengiant II Pasaulio Lietuvių Dienas 1983 m. Chicagoje ir VII Tautinių Šokių šventę 1984 m., Cleveland'e. Dalyvaujama Baltų Federacijoje ir Pavergtų Tautų Sąjungoje. Tiki masi išgauti Baltų Dienos paskelbimą Kanadoje. Organizuojama pavergtų tautų advokatų draugija; Ontario Provincija išleidžia geresnius palikimų įstatymus, Dabar kartais palikimai tenka Sovietams nesusitvarkoma su testamentais.

Visuomeninių Reikalų Komisijos pirm. J. V. DANYS patiekė raštu platesnį pranešimą. Padėta paskaitų tekstais mažesniems kolonijoms Vasario 16 minėjimams. Aukos Vasario 16 proga KLb—nei kai kuriose Apylinkėse gerokai padidėjo, bet yra Apylinkių Valdybų, kurios nieko neatsiuntė, nors Apylinkių Valdybų pareiga yra telkti lėšas Bendruomenėi. Birželio Trėmimų minėjimams Apylinkių Valdyboms išsiųsta informacinė medžiaga anglų kalba; kai kurioms Apylinkėms pasiųsta juostelės su tekstu, tinkamu radijo bangoms.

Palaiškomi kontaktai su federalinės valdžios atstovais ir parlamentarais tiesioginiai, per Baltų Federaciją ir per Pavergtų Tautų Tarybą Ottawoje. Jiems įteikiama informacinė medžiaga; sekta Madrido Konferencijos eiga. Svarbiausias įvykis buvo X—tasis Baltiečių Vakarų Ottawoje su koncertais, trimis meno parodomis ir specialaus paminėjimo medalo nukalimu. Atsilankė Kanados generalinis gubernatorius, daugiau kaip 60 parlamentarų, senatorių, apie dešimt diplomatų.

Įteikta mons. A. Kle n'ui, Vatikano įstaigos krikščioniškai vienybei ugdyti gen. sekretoriui, memorandumas dėl lietuviškų pamaldų neleidimo Seinų katedroje, kurį mons. Klein pažadėjo asmeniškai įteikti Popiežiui.

Paskelbti Kanados parapijų metai kartu su Kunigų Vienybe, Katalikų Centru ir Evangelikų Liuteronų Taryba.

Pravesta pirmosios Kanados kultūrininko—visuomenininko 1981 m. premijos paskyrimas ir įteikimas. Jury komisija premiją paskyrė režisorei—aktorei Elenai Daugvityteij — Kudabienėi.

Kultūros Komisijos pirm. J. R. S E M A N A V I Č I U S pranešė, kad sudaryta ansamblių, muzikų, dailininkų, rašytojų, žurnalistų ir kitų menininkų sąrašai. Numatyta susaukti kultūros konferencija, paskelbti spaudos mėnesį, surengti diskusijas spaudos klausimais, skirti premijas kultūrininkams ir visuomenininkams, ruošti parodas ir koncertus bei kitokius renginius, stengtis išleisti lietu-

vių kūrėjų veikalus sava ir svetima kalba. Suplanuota surengti rašytojų Aukštaitės ir Tamulaičio pagerbimus. Paskirta 1982 m. kultūrininko—visuomenininko premija Antanui R i n k ū n i u i.

Suvažiavimo proga suruošta Maironio minėjimas su paskaita ir koncertu.

Neseniai Švietimo Komisijos pirmininkės pareigas perėmusi J. Grabošaitė—ROSS pranešė, kad pavasarį atidėtoji Mokytojų Diena su svarstybomis apie aktualius reikalus įvyks LAPKRIČIO 6 d. TORONTE.

Pravesta Kanados lietuvių mokyklose Lietuvių Tautodailės Instituto paruoštas Tautodailės Konkursas.

Kviečiama atsiųsti mokyklų prašymus finansinei paramai, kuri bus teikiama iš Kanados Lietuvių Fondo paskirtų pinigų.

KL Jaunimo Sąjungos pranešimą patiekė žodžiu pirm Zita BERSĖNAITĖ, plačiau pakalbėdama apie ruošiamą Jaunimo Kongresą 1983 m., kurio bene didesnioji dalis vyks ir Kanadoje: Trent Universitete 7 dienų akademi—nės studijos, taip pat renginiai Torontė, Ottawoje ir Montrealyje. Daug dirbama Kongresui ruošiantis. Praeitais metais dalyvauta dviejose demonstracijose, organizuota svarstybos, paskaitos visuomeniniais reikalais, lankyta seminariai.

Metinė jaunimo stovykla Kanados Vakaruose neįvyko dėl per mažo kandidatų skaičiaus į stovyklą. Ji bus ruošiamą ateinančiais metais.

Šalpos Fondo pranešimą patiekė jo pirm. V. SAKAS. Veikimas koncentruojasi siuntinių siuntimu į Suvalkų Trikampį. Bendrai, kiekviena Apylinkė, kartais ir jos organizacijos veikia paskirai, bet Centro informavimas pagerėjo. Iš viso persiunčiama nemažas skaičius siuntinių, pav., Montrealyje—68 siuntiniai/per metus/, Hamiltone—56/per 9 mėnesius/.

Kanados Sporto Apygardos vadovas R. SONDA pastebėjo, kad sportininkų aktyvumas mažėja, mažėja sportininkų ir vadovų skaičius. Mano, kad Bendruomenė per mažai kreipia dėmesio sportui, o iš tikrųjų kiekviena Apylinkė turėtų susirūpinti sporto reikalais.

KV išdėn nkas pranešė, kad 1982 m./dar nepilni metai/ turėta \$ 14,244 pajamų ir \$ 18,445 išlaidų /į šią sumą įeina paskolos, kaip \$ 2,446 PLb Pasaulio Dienų rengimui/. Bankų sąskaitose šiuo metu yra \$ 15,879. Aukos padidėjo, padidėjo ir kvitų išrašymas dėl pajamų mokesčių, kas sudarė labai daug darbo. Ateityje kvitai bus išduodami tik paaukojusiems \$15,— ar daugiau.

Revizijos Komisijos p—kas M. CHAI NAUSKAS pranešė, kad atskaitomybė vėsta tvarkingai ir tiksliai.

Kanados Lietuvių Fondo pranešimą padarė Valdybos p—kas H. LAPAS. Fonde yra \$ 477,000, kultūriniais reikalams 1982 m. paskirta \$39,000.

E. SMILGIS, vietoje susirgusio igaliotinio A. Firavičiaus, padarė bendro pobūdžio pranešimą apie Tautos Fondo darbą.

Popietinėje sesijoje vyko Apylinkių pranešimai, diskusijos dėl pranešimų bei organizacinių reikalų ir rūpesčių Apylinkėse. Daugumos Apylinkių pranešimų buvo pateikti raštu ir neskaityti, tik kiek papildyti žodžiu. Apie diskusijas kalbėsi me atskirai.

saugojo Lisabono uostą nuo jūros piratų. Dabar ji neturi jokios kariškos vertės. Nuo šios vietos visi garsieji "jūrų vilkai"—Vasco de Gama, Díaz ir kt. pradėdavo savo keliones laivais ir grįždavo ton pat vieton. Netoliese randasi ir didžiulis paminklas pagerbti didiesiems naujų žemių atradėjams. Tvirtovė ir paminklas pastatyti vadovautis vadinamos Manuelinės architektūros stiliumi.

Lisabonos uostas yra geroje geografinėje vietoje. Jis randasi nuo vandenyno apie 10 kilometrų, kur upė Tejo pavirsta į įlankėlę. Kaip uostas, Lisabona didelę rolę yra suvaidinęs praeityje, bet ir dabar yra vienas iš garsių uostų Europoje. Apžiūrėję tas istorines vietas, šiek tiek apsuksom ratelį ties Lisabonos pakraščiu. Pravažiuojam futbolo stadijoną, kuris yra didžiausias Europoj (talpina apie 135,000 žiūrovų). Pravažiuojam rezidencinį gražų rajoną, kuriamė daugumoj susispietę užsienio ambasados ir pasukom viešbučio kryptimi, nes mūsų skilviai pradėjo reikalauti užkandėlių.

Tą pačią dieną "savanoriai" turėjom progos pasižvalgyti po Lisabonos apylinkes. Mat tą dieną popietinėse valandose, mūsų "popieriai" rodė laisvalaikį. Vadovės pasiūlymas už tam tikrą kainą daugumai buvo priimtinas. Pirmiausia važiavom į karališkų "palocius", esančius už 8 km. nuo Lisabonos. Dabar ta vieta vadinasi Palacio Nacional Oneluz. Dabar šie rūmai yra paversti į muziejų. Jame galima pamatyti, kaip anksčiau karaliai švaistėsi pinigais. Mat, viena karalienė, kuri buvo priversta tekėti už daug senesnio vyro ir dėdės, pareikalavo, kad būtų pastatyti kiti karališki rūmai už Lisabonos ribų, nes jai Lisabonoj liūdna gyventi. Tai tie rūmai ir kiemai pastatyti pagal tos karalienės skonį. Gerai anais laikais buvo švaistyti auksą riešukučiomis, kada Portugalija turėjo kolonijų, kaip Braziliją ir t. t. Dabar portugalams yra praejęs noras mėtyti pinigus blizgučiams, kada neturi turtingųjų kolonijų. Pats Lisabonos miestas prašosi dažų, nes jo pastatai dažyti įvairiomis gražiomis spalvomis, bet reikėtų dažymą atnaujinti. Vadovė sakė, kad neperdažo, nes trūksta "eskūdos" (piniginės valiutos).

Taigi tu palociu ištiesą eilę kambarių pražygiavom gerėdamiesi jų apstatymu. Čia gali rasti visokios rūšies porcelano, baldų ir kilimų.

Sekantis apžiūrėjimo punktas — Sintra miestas, esantis už 25 km. į žiemvakarius nuo Lisabonos. Tai miestas

## Jų Keturios, o Aš Vienas...

V. Kačergius

(Ispūdžiai iš kelionės po Ispaniją, Portugaliją, dalelę Maroko bei Prancūzijos)

/ tęsinys /

Portugalei vadovai aiškinant apie namus, pravažiuojant aikštės ir paminklus pietų kryptimi Lisaboną, įvažiuojam į svarbiausią, ir gražiausią bei plačiausią gatvę— bulvaru pavadintą Avenida da Liberdade (lietuviškai— laisvės alėja). Čia vienoj aikštėlėj stovi didingas paminklas markizui Pombal, kuris vadovavo Lisabonos atstatymui po 1755 m. labai didelio žemės drebėjimo, kuris sunaikino Lisaboną. Todėl Lisabona, palyginus, yra labai jaunas miestas, nors jo istorija ir labai sena. Iš "Laisvės alėjos" išsukom į dalelį botanikos sodą, kuris, sako esąs garsus. Patiko jo taip vad. oranžerija, kuri vietomis labai aukšta ir uždengta kad apsaugotų tropikinius medžius nuo žiemos šalčių. Pasileidom Avenida da Liberdade į pietus ir pravažiavus prekybines gatveles, prie pat upės Tejo pravažiavom vieną aikštę, kuri vadinasi Praça do comercio (anglai vadina Black Horse Square). Ši aikštė laikoma viena iš gražiausių pasaulyje tos rūšies aikštė. Tai keturkampė aikštė, apstatyta iš trijų pusių stilingais namais. Šonaš į upę Tejo (anglai vadina Tagus river), yra atviras. Aikštėje yra didingas paminklas iš bronzos (vaizduoja karalių Juozapą I, sėdintį ant juodo žirgo), — todėl anglai ir davė vardą "juodo arklio aikštė". Dabar tas žirgas jau pilkos spalvos. Metu žvilgsnį į aikštę ir paminklą, keliaujam dešiniuoju Tejo upės krantu apžiūrėti garsaus Šv. Jeronimo vienuolyno. Jis pastatytas 16 amžiuje karaliaujant Manueliui I, atminimui garsųjų kelionių ir suradimo naujų žemių, ypač Vasco de Gama. Todėl to vienuolyno bažnyčioje yra antkapiai: vienoj pusėj Vasco de Gama, o kitoj karaliui Manueliui. Vienuolyno ir bažnyčios stilius (architektūra) yra savotiška, neturinti kitur panašios, tik kai kur Portugalijoje, ir pavadinta manuelline architektūra. Tenka priminti, kad šie pastatai nebuvo paliesti žemės drebėjimo, nors aplink visur buvo viskas sugriauta. Stebuklas?... Toliau prie upės pamatėmė 16 amžiuje pastatytą tvirtovę Bilem, kurią anglai vadina Town of Bilem. Ši tvirtovėlė 1982.X.28



27-TŲJŲ K.L.B. POEZIJOS VAKARE IR  
KITUOSE RENGINIUOSE

Birutė Nagienė



Kazys Bradūnas skaitydamas poeziją

Kazys Bradūnas, skaitantis savo poeziją, Montrealyje matėme ir girdėjome pirmą kartą KLD Poezijos Vakare, penktadienį, spalio mėn. 8 d.

Negalint atvykti į tą Vakara dar vienam žeminiui, Alfonsui Nykai-Niliūnui, Kazys Bradūnas pirmiausia gyvai, idomiškai su jumis patiekė kai kurių "anų laikų" prisiminimų vinjetes, apibūdindamas pirmaisiais išpūdžiais Nykai-Niliūnui. Ne tik mums, bet ir atsilankiusiam į tą Vakara jaunimui, kaip pats Bradūnas taip ir Nykai-Niliūnas pasidarė artimesni, nes tikrai suprantama buvo, kad Nykai norėjosi auginti didelius bakenbardus... Ir gal momentą tie "vyresnieji"/jau ir žilstelėję/ poetai atsivėrė žmogišku ir poetiniu jaunumu.

Kazys Bradūnas perskaitė keletą Alfonso Nykos-Niliūno eilėraščių, pagavusių į siurrealizmą linkusiais vaizdais ir melancholiškai patiekta gana tiesiogine žmogaus egzistencijos dilema.



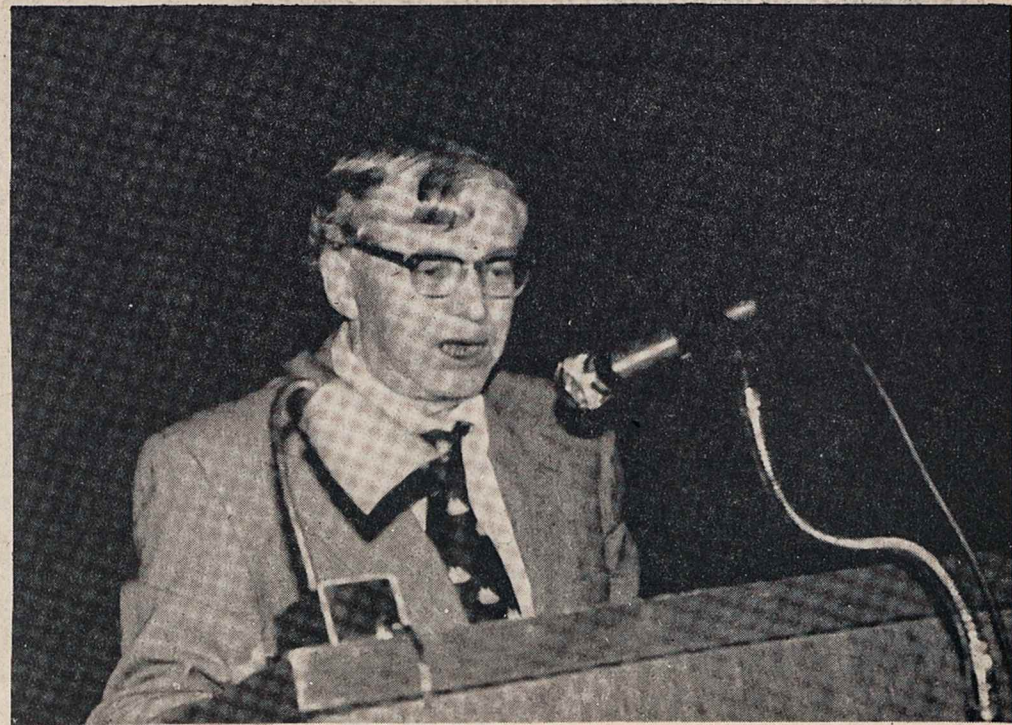
Rasa Lukoševičiūtė pateikia V. Mačernio VIZIJAS

Savo poeziją Kazys Bradūnas pristatė paskaitėdamas iš įvairių savo rinkinių. Jo skaitymas labai atitiko eilėraščių - lengva, natūraliai išplaukianti sakinio lyg melodiją, gerai išlaikytos pauzės, kondensuoti vaizdai dažnai įkvėpti liaudiškųjų mūsų archetypų, charakteringai paskutinėmis dvejomis ar viena eilute sugriebiant klausytoją ir jį sukratant. Pasirinkęs buvo trumpus eilėraščius. Jų buvo lengva klausytis - jie ritmiški ir dinamiški.

K. Bradūnas supažindino ir šiek tiek su savo rašymo, gal ma sakyti, metodu, ir su numatomu jau 14-tuoju poezijos rinkiniu. Rengia jis ir libretą misterijai, minint 1984 m. šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktį.

Publika pirmą kartą turėjo progos išgirsti išsamiai ir suglausta apie tokią istorinei neeilinę vienos tautos gyvenimo lūžyje išaugusią poetų grupę, kuri ir išsivijo je pajėgė išsiskleisti neeiliniais kūriniiais. Taip nejučiomis klausytojai buvo įtraukti į tą magišką poezijos pasaulį. Nejučiomis nukrito nuo mūsų pečių dešimtmečiai, ir tūkstančiai mylių, skiriančių mus nuo mūsų tautos krašto.

Kanados Lietuvių Dienų proga "Žemės" Antologijos 30-mečio paminėjimas/ypač turint vieną žeminiuką Kanados



Dr. Juozas Girmius aptaria poetus žeminius

lietuvių tarpe/ buvo originali ir reikšminga Vakarų rengėjų įgyvendinta mintis. /Norėjusi šnibžtelėti - ar užrašyta ir į juosta? Bet gal geriau tylėti.../.

Mikliai ir nejučiomis viduryje salės pasirodė sujungtų stalų juosta su vaizdingai sudėstytais sūriais, vynu - gėm s ir vynu stiklais. Prie jų buvo sveikintasi, susitarta su iš toliau atvykusiais, pasidalinta išpūdziais; dar kartą apžiūrėti paveikslai. CBC TV specialistai, filmavę parodą, dar padarė trumpą pasikalbėjimą su Vytautu A. Jonynu ir Rasa Lukoševičiūte apie šį Vakara.

## SUSIPAŽINIMO VAKARAS

Tradicinis Susipažinimo Vakarą vyko CEGEP Andre Laurendeau apatinėje salėje. Salė, gaila, labai paprasta, be jokio puošnumo - bet erdvi. Didžiausias jos patogumas - vieta ir didelis foje. Baliaus rengėjų vardu Gintaras Nagys pasveikino svečius Kanados Lietuvių Dienų proga ir kvietė visus linksminis. Tai nebuvo sunku padaryti, nes orkestras tikrai nešykštavo ir grojo vieną šokių po kito. Torontiškis "Gintaro" Ansamblio Dainos Vienetas atliko lengvojo dainavimo programą, akomponuojant gitarai, smuikui, akordėonui ir vargonėliams. Malonaus įvairumo įnešė sol. Rimas Paulionis. Vienetui vadovauja Giedrė Paulionienė.

Vyko loterijos. Viena jų - Montrelio VAIVORYKŠTĖS suaukotų tautodailės darbų, kita įvairių laimikų iš kurių šauniasias - televizijos ir am/fm radijo aparatas /dar neatsiimtas/.

Prie įėjimo staliukų buvo galima gauti ir tradicinį Kanados Lietuvių Dienų leidinį/redagavo J. Šiaučulis, skoningą viršelį suprojektavo G. Vazalinskas/, Montrealyje išleistų plokštelių - "Gintaro" Ansamblio "Kur Gintaras", matėme -siurprizas- jau tik ką pasirodžiusią naujausią Montrelio Lietuvių Choro plokštelę "Kalėdos". /b.d./

## IS LIETUVISKO SVIETIMO ISTORIJS

### PIRMOJI LIETUVIŲ MOKYTOJŲ SEMINARIJA

4. /pabaiga /

Bet jau daug kur dirbo germanizacijos skleidėjai, šovinizmo įkvėpti mokytojai, kurie elgėsi taip, kaip jiems patiko. Buvo tokių "liaudies švietėjų, kurie draudė mokiniams, einant namo, tarp savęs kalbėti lietuviškai, lietuvius vadino pagonimis. Vienas net pasakė, kad visus lietuvius reikia užmušti. Išdagų mokyklos mokytojas pamedavo lietuviškas knygas po suolų ir vaikams, kuriene norėjo mokyti vokiškai, su kumščiu grūmodavo. Kai kurie pastoriai taip pat verė lietuvių vaikus mokyti vokiškai.

Kaip vienas mokymo dalykas Karalienės mokytojų seminarijoje lietuvių kalba dėstyta iki 1882 metų. Tais metais buvo uždaryta mūsų tautiečių grupė, o lietuvių kalbos mokytojas Kukaitis nukeltas į Šilutės apskritį mokyklų tarėjų.

Naujoje vietoje jis panorą pasirodyti viršininku. Vizi tuodamas Rumšų mokyklą (Šilutės raj.) pamatė joje mokosi beveik vieni lietuviai, kad antroje klasėje tikybos pamoka vedama lietuviškai, paklausė, kodėl ne vokiškai? Mokytojas drąsiai atkirtė, kad jis darąs taip, kaip nurodyta įstatyme. Kukaitis sumišęs tarė: "Žinau, bet... Daugiau nebedrįso prieštarauti, nes žinojo, kad negalima eiti prieš įstatymą. Kai Karalienės seminarijoje jis dėstė lietuvių kalbą, tai pats mokė būsimuosius mokytojus griežtai vykdyti valdžios įsakymus, o čia jis norėjo, kad jie būtų apėiti.

Liaudies mokyklų vaidmuo pasikeitė. Pirmiau jos švietė žmones, o po naujo patvarkymo virto vokietinimo įrankiu. Mokytojams buvo gerokai padidinti atlyginimai, už stropų vokietinimą gaudavo premijas, dovanas.

Lietuviai negalėjo susitaikyti su tuo, kad jų vaikai verčiami mokyti vokiškai, bandė ginti savo kalbos teisę. Pavieniui ir kolektyviai rašė prašymus, tikėjosi atgauti savo brangiausią turtą - kalbą. Bet visi jų prašymai buvo šauksmas dykumoje. Tiesą, kai kada kolonistai prašytojus nuramindavo, prižadėdavo sutvarkyti reikalą.

Po vienos lietuvių deputacijos karalaitis Frydrichas (vėliau Vokietijos imperatorius ir Prūsijos karalius Frydrichas III) savo dienyne parašė šiuos žodžius: "Susipažinęs su geru lietuvių būdu ir išgirdęs jų gražius balsus, prisiminiau, kaip keli žmonės Rytų Prūsijoje stailgiai numarino tą puikią, garbingą lietuvių kalbą su jos nuostabiomis giesmėmis. Dėl to man ašaros pradėjo veržtis iš akių".

4 psl.

Karalaitis lietuviškas malonias žodžiais paguodė, bet padėti negalėjo, nes tuos reikalus tvarkė beširdžiai vokiečių šovinistai.

1879 m. peticiją dėl kalbos grąžinimo pasirašė 17410 žmonių. Tarp jų vienas vyskupas, 5 kunigai, 9 mokytojai. 1893 m. deputacija su 27765 žmonių pasirašyta peticija lankėsi pas Vokietijos valdovą. Ir vėliau dėl kalbos grąžinimo daryta įvairių žygių. Kartais prašytojus nuramindavo pažadais, kartais gaudavo ir šiurkščius atsakymus.

Gumbinės valdžios vyriausias prezidentas dr. Šlikmanas (Schlickman), atsakydamas į prašymą dėl leidimo lietuviškai mokyti vaikus, tarė: "Ar jums neužtenka to, kad leidome motiniškoje kalboje vaikus mokyti tikybos dalykų? Savo giesmėmis ir maldomis ir toliau galėsite namuose bei bažnyčiose lietuviškai liaupsinti savo viešpatį".

Būdavo ir palankesnių balsų. Rašytojas Ferdinandas Runkelis (Runkel) dienraštyje "Berliner Tageblatte" rašė: "Vokiečių garbės reikalas išgelbėti šitą brolių giminę nuo pražūties ir išlaikyti dar šiandien gyvuojantį jų kalbos turtą". Bet nacionalizmas jau darė savo.

Tuo metu, kai aktyviausi ir drąsiausi lietuviai prašė ir reikalavo savo teisių, nemaža Karalienės seminarijos auklėtinių priešinosi vokiečių varomai germanizacijai. Už tai jie buvo persekiojami, kilnojami iš vienos vietos į kitą, pagaliau nukeliami į tokias apylinkes, kuriose nebuvo lietuviškai kalbančių žmonių. Ypač drąsiai gynė savo tautiečių teises seminarijos auklėtinis Mauras Pucas. Už pažangias mintis vokietininkai jį atleido iš mokytojo pareigų, iškėlė baudžiamas bylas, kaltindami, kad tariamai jis kurstęs valstiečius, kad agitavęs už demokratų, kad viešame susirinkime kalbėjęs lietuviškai.

Mokytojas Kamutatis padėjo vokiečių kalbininkui Augustui Šleicheriui (Schleicher) rinkti žodžius lietuvių kalbos gramatikai, rengė spaudai kalendorius. Nemaža seminarijos auklėtinių redagavo pirmuosius lietuviškus laikraščius.

Iš pradžių Karalienės seminarija buvo pažangi įstaiga, skiepijo būsimiesiems mokytojams to meto progresyvias Johano Henriko Pestalocio (Pestalozz), o vėliau Frydricho Adolfo Vilhelmo Dysterwego (Diesterweg) pasaulėžiūrą. Maždaug tridešimtais XIX amžiaus metais ją užvaldė Johano Frydricho Herbario (Herbart) pažiūros. Ilgainiui migloti išvedžiojimai apie nežinomus, atitauktus daiktus išgalėjo. Į pirmą vietą buvo pastatytas dorovinis - religinis auklėjimas, tai stipriai veikė seminaristų jausmus, siekius, poelgius. Toks auklėjimas padėjo ugdyti reakcingą vokiečių šovinizmą bei militarizmą.

Šių klaidingų reformų pasekėjai, norėdami sustiprinti savo pozicijas, Karalienėje įsteigė mokytojų, seminaristams ir pagalbiniam personalui uždara evangelikų

papiliją. Jai vadovavo seminarijos direktorius ar vyresnysis mokytojas. Vienas ar kitas sekmačieniais ar šventadieniais pastatytoje koplytėlėje laikydavo pamaldas. Nuo to laiko seminarija pradėta vadinti Evangelische Schullehrer Seminar zu Karalene (Karalienės evangelikų mokytojų seminarija).

1911 m. iškilmingai paminėta šimto metų jos sukaktis. Paskelbta, kad per tą laiką parengė 2208 mokytojus.

Kada seminarija likviduota ir kodėl, nepavyko rasti tikslų duomenų. Spėjama, kad Pirmojo pasaulinio karo metais. Daugelis seminarijos auklėtinių, ypač pradžioje, suvaidino reikšmingą vaidmenį, mokydami savo tautiečius, priešindamiesi germanizacijai.

Žinomi tvirtų pažiūrų mokytojai ir iš vėlesnių laidų. Frydrichas Bajoraitis seminariją baigė 1904 m. Vadinas, gerokai po to, kai ji buvo suvokietinta. Tačiau jos ideologai nesugebėjo jaunuolio patraukti savo pusėn. Jis liko ištikimas savo tėvų tradicijoms, slapta mokė vaikus lietuvių kalbos, rašė publicistinius straipsnius, eilėraščius, steigė lietuvių jaunimo kultūrinės draugijas.

Vokiečiai neslėpė, kam ši mokymo įstaiga priklausė 1924 m. išleisto žodyno "Herders Konversations - Lexikon" trečio leidinio ketvirtą tomo 850 puslapyje rašo: "... 10 kilometrų į rytus nuo Įsručio, prie Pisos upės, lietuvių Karalienės mokytojų seminarija (1811)".

Apylinkėse, kuriose nuo seno lietuviai gyveno, ir vietovardžiai buvo lietuviški. Nors kolonistai juos visaip kraipė, bet šovinistų požiūriu dar buvo nepriimtinių pavadinimų. Vieni kamienai atrodė lietuviški, kitų forma, trečių reikšmė ir t. t. Išgalėję Vokietijoje nacionalistai, naikino viską, kas nevokiška. 1938 m. jie net 3300 Rytų Prūsijos vietovardžių pakeitė vokiškai. Karalienę pavadino Luisenbergu (Luisenberg).

Šiomet sukanka 170 metų, kai buvo įsteigta ši pirmoji lietuvių mokymo įstaiga. Jos pirmas ir vėlesni pastatai išliko iki mūsų dienų. Jie skęsta gražiame sename parke. Vietovė dabar vadinasi Zelionų Bor.

Vandalinas Junevičius  
(Iš "Aušra", 1981 Nr. 1).

#### PANAUDOTI ŠALTINIAI:

1. Prof. dr. Fr. Kurschat. Gramatik der Littauischen Sprache, Halle, 1876, p. 9.
2. Herders Konversations - Lexikon, Aufl. 3. Bd. V. Freiburg, 1925, p. 863.
3. Prof. Ludwig Baszko. Nankes Wanderungen durch Preussen, Hamburg, 1800, Bd. I. p. 154, 161, 162, 184 - 186, 196, 197.
4. Dr. Albert Zweck. Litauen, Stuttgart, 1898, p. 131.
5. Dr. Franz Tezber. Die Slaven in Deutschland, 1902, p. 25, 28 - 30, 34.
6. Richard Dethlefsen, Bauernhäuser und Holzkirchen in Ostpreussen, Berlin, 1911, p. 17.
7. Dr. Albert Zweck, Litauen, Stuttgart, 1898, p. 192.
8. Das Verzeichnis der neuen Ortsnamen der ganzen Provinz Ostpreussen, Tilsit, 1938, p. 16.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA







## Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam  
TORONTO LIETUVIŲ  
KREDITO KOOPERATYVE

# PARAMA

### MOKA:

10 1/2 % už 90 dienų term. ind.  
11 % už 6 mėn. term. ind.  
12 % už 1 metų term. ind.  
11 % už pensijų planą  
12 % už namų planą  
10 % už specialias taup. sask.  
10 % už taupymo sask.  
6 % už čekių sask.

### IMA:

už asm. paskolas nuo 16 3/4 %  
už mortgičius nuo 14 1/4 %

### AKTYVAI virš 31 milijono dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta sutaupų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,

Telefonai: 532-8723  
ir 532-1149

Toronto, Ontario  
M6P 1A6

## Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400  
M6H 1A8 • 532-3414

### AKTYVAI — virš 20 milijonų

#### KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais 10 - 3  
Antradieniais 10 - 3  
Trečiadieniais uždaryta  
Ketvirtadieniais 10 - 8  
Penktadieniais 10 - 8  
Šeštadieniais 9 - 1  
Sekmadieniais 9.30 - 1

#### MOKA UŽ:

90 dienų termin. indėlius ..... 11 %  
180-185 d. termin. ind. .... 11 %  
term. indėlius 1 metų ..... 12 %  
pensijų s-ta ..... 12 %  
spec. taup. s-ta ..... 11 %  
taupomąją s-ta ..... 11 %  
depozitų-čekių s-ta ..... 6 %

#### DUODA PASKOLAS:

asmenines nuo ..... 17 1/2 %  
mortgičius nuo ..... 15 3/4 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekma. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal sutaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MUŠŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽININGAS PATARNAVIMAS

## toronto

### LIETUVIŲ NAMŲ "LABDAROS" SUSIRINKIMAS

Ivyko spalio 17 d. LN Karaliaus Mindaugo salėje. Susirinkimui pirmininkavo V. D'auginis, sekretoriaus dr. E. Birgiolas ir dr. A. Pacevičius.

Iš viso narių yra virš 1500. Iš pranešimų paaiškėjo, kad lietuviškos organizacijos buvo remiamos ne tik nemokamomis patalpomis, salėmis, bet ir tiesioginiais pinigais.

LN 30 metų veiklos sukaktį minint/lapkričio 6 d./numatoma įsteigti švietimo stipendijų fondą, kuriam jau paskirta \$30,000.

Numatoma įrengti lietuvišką seklyčią, archyvą ir muziejų.

Po pranešimų vyko gyvos diskusijos.

### ADVENTINIS SUSIKAUPIMAS

Anapilio parapijoje vyks adventinis susikaupimas ir religinės muzikos koncertas gruodžio 18 ir 19 d.d. Vadovaus kun. L. Andriekus, OFM.

### EYANGELIKŲ LIUTERONŲ IŠGANYTOJO PARAPIJOS

Moterų Draugijos susirinkimas įvyks lapkričio 7 d., sekmadienį po pamaldų pas A. Langienę, 27 Edgemore Dr., Toronto, tel:233-0511.

Moterų Draugija dėkoja parapijos jaunimui už talką pūties ir Padėkos Šventės pietų paruošime.

### ŠAUKIAMA KL FONDO TARYBOS POSĖDIS

KL Fondo Valdyba, apsvarsčiusi su Investicijų Komisija ir Tarybos p-ku inž. H. Lapu kai kuriuos reikalus, šaukia lapkričio 13 d. Fondo Tarybos posėdį.

### PASIŽYMĖJO LIETUVAITĖ MOKSLE

D. Petrauskaitė baigė Šv. Juozapo gimnaziją labai gerais pažymiais ir gavo iš Ontario Švietimo Ministerės pagyrimo laišką ir \$100 premiją.

### LIETUVIŲ MOTERŲ MENO PARODA

Dvi lietuviškos menininkės spalio 30 ir 31 d.d. pasirodys su savo darbais Anapilio Parodų Salėje: G. VALIŲ — NIENĖ parodys savo keramikos, serigrafijos, fotografijos ir emalio ant vario darbus, G. KRAŠAUSKIENĖ — keramiką ir sidabro išdirbinius.

Parodą rengia KLK Moterų Draugijos Lietuvių Kankinių Parapijos skyrius.

Dail. JONĖ KVIETYTĖ — YOUNG surengė savo darbų parodą Calgary mieste, kur ji jau kurį laiką gyvena ir dirba dailės srityje.

JEIGU GERI IR GALI GERTI — TAVO REIKALAS

JEIGU NORI NUSTOTI — MŪŠŲ.

ATEIK ! LIETUVIŲ A A (ALCOHOLIC ANONYMOUS) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ, SUSIRENKAME KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ 119 MIMICO AVE. (Royal York Rd. ir Mimico Ave. kampas) TORONTO, 7.30 v.v.

SKAMBINKIT Tel.: 487-5591

## XXVII KANADOS LIETUVIŲ DIENOS

Nuotraukos R. Otto



KLD Koncerte sokio detale



Dalis jaunimo atlikusio KLD Koncerto programa

### MAIRONIO MINĖJIMAS TORONTE

Vai lėkite dainos iš vargo nupintos,  
Iš kaimo į kaimą, pas jaunus — senus  
Paguoshite širdis nelaimių sutrintas  
Nušluostykite ašaras — kelkit jausmus  
Pranas Vaičiaitis

APGAILESTAUJAME, kad pereitame "NL" nr. po šiuo posmu buvo parašyta neteisinga autoriaus pavardė. /tęsinys/

Kad Maironis liko nepakel-  
tas vyskupui, tai buvo laimė  
visai lietuvių tautai, nes jis  
turėjo daugiau laiko atsiduoti  
kūrybai, išvystyti savo litera-  
tūrinį talentą ir budinti tau-  
tos atgimimą.

Antrasis etapas — žvilgsnis  
į tautą. Mačiulis dar vaiku  
būdamas, sutiko vyskupą M.  
Valančių, iš kurio gavo mal-  
daknygę ir gal būt, įkvėpimą  
„šiuo būdu“.

Pirmas Maironio didesnis  
darbas — parašyta Lietuvos  
istorija. Jo poezija taip pat  
turėjo tarnauti tik savo tautai.

Greitai jo poezija pavirto  
tautos dainomis ir sklido po  
visą Lietuvą, pasiekdama ne  
tik miestus, bet ir kaimus.

Maironiui buvo labai svar-  
bu įrodyti rusams ir lenkams,  
kad lietuviai pajėgūs kurti sa-  
vą kultūrą savąja, lietuvių  
kalba. Turėdamas kartais  
smailią liežuvi, Maironis saty-  
romis pliekė tautos priešus —  
rusus, lenkus ir sulenkėjusius  
lietuvius. Savo pavyzdžiu  
patraukė savon pusėn ir klie-  
rikus, nes jie mėgo savo pro-  
fesorių.

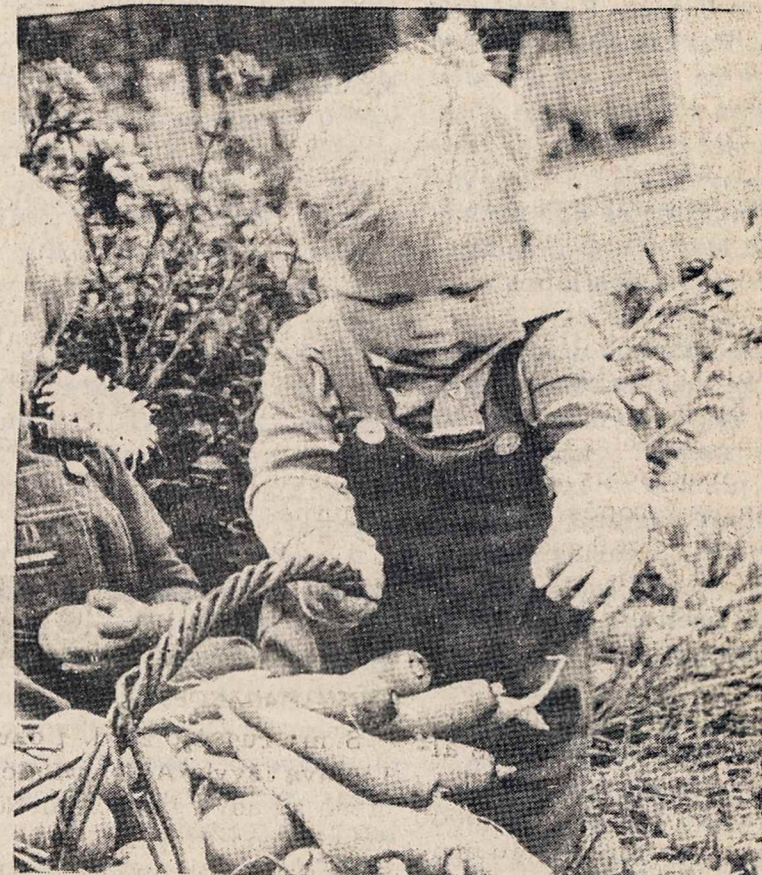
Kun. P. Gaida prisiminė vie-  
ną juoką: Maironis visada  
punktualiai atleidavo į vakari-  
nės pamaldas. Vienas klieri-  
kas susiginčijo, kad jis galis  
Maironį priversti pavėluoti.

Kiti netikėjo, bet taip ir ivy-  
ko: klierikas mokėjo pamėgž-  
ti tautą. Mačiulis dar vaiku  
būdamas, sutiko vyskupą M.  
Valančių, iš kurio gavo mal-  
daknygę ir gal būt, įkvėpimą  
„šiuo būdu“.

Užbaigus paskaitą ir po de-  
fistorija. Jo poezija taip pat  
šimties minučių pertraukos,  
prasidėjo trečioji dalis, pava-  
dinta "Maironio poezija žody-  
je ir dainoje", kurią pagal pa-  
ties poeto kadaisė puoselėtą  
pageidavimą, išpildė tautie-  
čiai — visi esantys salėje da-  
lyviai įsijungė į dainavimą ar  
giedojimą Maironio sukurto  
poezijos.

Dainas vedė ir protarpiais  
deklamavo Maironio (ir dai-  
kitų poetų) poeziją, aktorė  
Elena Blandytė. Šiai daliai  
akompanavo akordeonu jauna  
torontietė, Aldona Biskytė, o  
muz. St. Gailevičius, pritarė  
pianinu.

Aktorė taip pat ir puikiai  
dainuoja solų, ji padavė toną  
dainoms (ar giesmėms) ir pa-  
ti su publika dainavo — septy-  
nias dainas. Toliau dainų ir  
deklamacijų pynė tęsėsi virš  
valandos. Visas minėjimas  
užtruko pusruties valandos.



Grazus ir dosnus Kanados rudenelis šanas

## APDRAUDA INSURANCE

\* Namų — Gyvybės  
\* Automobilų  
\* Komercinių  
533-1121 Walter Dauginis 822-8480  
Insurance Agency Ltd.  
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

### Dresher-Barauskas INSURANCE AGENCY LTD.

Visų rūšių draudimas • VALTERIS DREŠERIS  
233-3334 — 231-2661 — 231-6226  
3830 Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

## 1982 metais numatytos EKSKURSIJOS VILNIUS IR KITI EUROPOS MIESTAI

|          |    |           |    |
|----------|----|-----------|----|
| GEGUŽĖS  | 26 | RUGPJŪČIO | 11 |
| BIRŽELIO | 16 | RUGSĖJO   | 1  |
| LIEPOS   | 8  | RUGSĖJO   | 29 |
| LIEPOS   | 22 |           |    |

Galima važiuoti vienai arba dviem savaitėm grupėje,  
arba pavieniui.

Smulkesnių žinių teirautis žemiau nurodytu adresu  
ir telefonu.

### V. Bačėnas

1551 Bloor St. W.  
TORONTO, Ont.  
M6P 1A5

ALL SEASONS TRAVEL, B.D.  
Visais kelionių reikalais  
bet kur pasaulyje skambinti:  
Tel. 533-3531

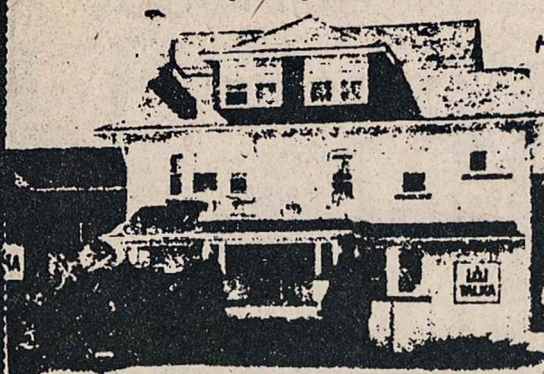
NEPRIKLAUSOMA LIETUVA



# hamilton

## Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

— įsikūrus nuosavuose namuose —



HAMILTONO LIETUVIŲ

KREDITO  
KOOPERATYVAS

## TALKA

830 Main St. East  
L8M 1L6  
Tel: 544-7125

kviečia visus Lietuvos pasinaudoti teikiama paslauga

**MOKAME UŽ:**  
depozitus (P.C.A.) ..... 6%  
santapus ..... 10 1/2%  
kasdienines paskolas ..... 13 1/2%  
už santaupas ..... 10 1/4%  
term. depoz. 1 m. .... 13 1/2%  
term. depoz. 3 m. .... 13%  
reg. pensijų fondo ..... 11 1/2%  
90 dienų depozitus ..... 13%

**IMAME UŽ:**  
nekiln. turto pask. .... 16%  
asmeninės paskolas ..... 17 1/2%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.  
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

**DARBO VALANDOS:** pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais  
nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p., trečiadieniais nuo 10 iki 1 v.p.p. penktadieniais  
nuo 10 v.r. iki 7 v.v., šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 12 v.v.

### LIETUVIS MIESTO SAVIVALDYBĖS RINKIMUOSE

Š. m. LAPKRIČIO 8 d. rinkimuose, į Miesto Savivaldybės įvairius postus kandiduoja didelis gyventojų skaičius. Į miesto majorus atsirado net 8 kandidatai: 7 nauji ir esamas majoras.

Dabartinis majoras William Powell kandiduoja antrajam terminui. Jis lietuviams jau pažįstamas. Lietuvių švenčių minėjimuose dalyvavo jau du kartus ir sakė kalbas, taip pat ir š. m. vietos lietuvių SLA Kuopos rengtoje gegužinėje. Jis yra SLA Kuopos nariu jau apie 20 metų, sąžiningai moka jos nario mokesčius. Jo šeima paslaugūs žmonės kitiems padėti. B. Powell majoro pareigas atlieka gerai ir sumaniai. Iki šiol dar niekas nėra padaręs jam viešo prieštasto. Jam savivaldybės darbas nėra svetimas, nes jis anksčiau yra buvęs aldermanu porą terminų. Tarp majoru, tuojau sustabdė nereikalingą mokesčių mokėtojų pinigų švaistymą. Apie lietuvių gražiai atsiliepią. Šiuose rinkimuose jis prašo lietuvių paramos balsuoti už jį. Šią paslaugą jam reikėtų padaryti.

Nauja yra tai, kad pirmą kartą tokiuose rinkimuose dalyvauja lietuvių kandidatas į aldermanus. Tai yra Juozas Mačionis /našlės sūnus, 26 m. amžiaus, viengungis, baigęs Brock-uto Biznio Administracijos ir Ekonomijos skyrių. Tarnavo Stelco įmonėje, bet sumažėjus darbams - atleistas.

Jis gyvena ir kandiduoja 3 skyriuje /Ward 3/. Tame rajone gyvenančius lietuvius prašo už jį balsuoti.

Mano asmeniškai pasiūlymas ir prašymas balsuoti už abu čia minėtus asmenis-kandidatus.

Spalio mėnesį buvau išvykęs porai savaitių atostogų.

Aplankiau dalį Šiaurinės Afrikos, Portugalijos ir Ispanijos. Patyriau daug naujų išpūdžių apie tų kraštų praeitį ir dabartį. Grįžęs namus tuojau prisiminiau jau žinomą posakį, kad "visur gera, bet namie geriausia". Tai tikra tiesa. Koks geras ir gražus gyvenimas Kanadoje! Tačiau gyventojai to visai neįvertina. Pablogėjus ekonominei krašto padėčiai, streikams ir reikalavimams daugiau atlyginimo vistic nėra galo.

Sporto srityje, kanadiečiai nepasižymi aukso medalių laimėjimais, tačiau, jei kas juos skyrė už streikus, tai kanadiečiai jų gautų daugiausiai ir liktų pirmos pasaulinės vietos laimėtojai.

Z. Pulianauskas

## winnipeg

### MŪSŲ PADANGĖJE

Š. m. rugsėjo 29 d. į okup. Lietuvą išvyko Aldona Balčiūnienė su savo gimnaziū Norman Stepon-Steponavičiu. N. Stepon yra senųjų ateivių Pr. ir Vl. Steponavičių sūnus, gi-

męs Winnipege. Nekuri laiką buvo išrinktas miesto aldermanu, bet dabar dirba kitur. Jis norėjo aplankyti savo tėvų giminę, jei pasiseks. Gavė 12-kai dienų leidimą. A. Balčiūnienė jau vyksta antrą kartą. Ji pereitais metais lankėsi su savo sūnumi Reniu, kuris buvo KLB-nės Winnipego Apylinkės V-bos pirmininku. Neseniai okup. Lietuvoje lankėsi Ev. Fedaras - Fedaravičius su savo žmona Gene. Jie aplankė savo motinos Grabienės tėviškę netoli Palangos o taip pat aplankė savo tėviškę ir Ev. Fedaras, kuris išbuvo apie mėnesį laiko. Jie visi gavo specialius leidimus (be ekskursijų), kur galėjo važinėti po visą kraštą. Prieš tai okup. Lietuvoje lankėsi Viktoras Novogrockis. Jo viešnagė buvo aprašyta "Gimtajame Krašte". Buvo ir daugiau okup. Lietuvų aplankusių, bet jie vyko su ekskursijomis ir ten galėjo būti tik penkias dienas.

Su ekskursija buvo išvykę Stasė ir Liudas Bartininkai, bet grįžo laimingai. Neperseinausiai jie buvo užpildę pareiškimus ir antram apsilankymui, bet pasirodė, kad dokumentai buvo suklaidinti, nes į leidimus buvo įrašyta sąlyga nebegrįžti ir tik prieš pat išvykimą tai pastebėjus, nukelionės atsisakė. Dingo įmokėti pinigai, o ypatingai išvengė didelės nelaimės nebegrįžti... Tad visiems vykstantiems į okup. Lietuvą reikia gerai apsižiūrėti bei akyliai pasitikrinti sudarytus kelionės dokumentus.

Š. m. rugsėjo 3 d. "Lietuvių Klubas" Winnipege turėjo Vaidybės posėdį, kuriame svarbiausias punktas buvo Klubas pardavimo reikalas, nes jaunimas juo visai nesidomėjo, senimas palengva skirstosi į "namučius". Nebėra iš ko sudaryti valdybos. Nutarta ateityje sušaukti Klubu visuotiną narių susirinkimą ir tuo reikalu pasisakyti.

Šiais metais buvo sudaryta Klubu Valdyba: Vl. Steponavičius - p-kas, F. Steponavi-

čienė - vicepirm., K. Strikaitis - sekretorius, E. Samulaitis - išdinininku, P. Bagdonas - finansų raštvedys, L. Bartininkas - v-bos nariu. Atsargos nariu liko Tadas Juška. Revizijos K-ją sudaro: Vera Zavadskienė, M. Šarauskas ir J. Mališauskas. Nemažas kreditas tenka skirti V-bos p-kui V. Steponavičiui, kuris ilgus metus išdirbęs Swift Canadian Co. mechaniku-plombieriu dabar padeda Klubui sutaisyti įvairius sugedimus, o elektro-mechanikas A. Samulaitis pataiso elektros sugedimus, kas Klubui mažai kainuoja. Dabar artinasi laikas rinkti naują Valdybą, kas Klubui sudaro didžiausią rūpestį.

K. Strikaitis

## montreal

### MIRUSIEJI:

• LAPINSKĖNĖ /MAZUKAITĖ/ Elzbieta mirė ligoninėje. Liko sūnus ir marči.

• KNYSTAUTAS Jurgis, 70 m. amžiaus, mirė staiga savo namuose.

Liko žmona Agota/Lelytė, du sūnus ir 4 vaikaičiai.

• MIKALAJŪNAS Albertas, 55 m. amžiaus, mirė. Liko žmona ir 3 sūnus, brolis ir sesuo su šeimomis.

Užuoja mirusiųjų artimiesiems.

### MONTREALIO LIETUVIŲ CHORO SIURPRYZAS

KLDienų proga, energingos veiklos dėka, Dienų Koncerto metu išvydome ant staliukų ir naują Montrealio Lietuvių Choro plokštelę KALĖDOS. Šią plokštelę jau galima gauti mūsų Kioske, AV parapijos salėje.

Sveikiname muz. A. Stankevičių ir visus choristus.

• "NL" kiamynė p. SNAPKAUSKIENĖ padarė didelį malonumą užnešdama 2 geranųjų krūmus vazonuose, kuriuos ji pati išaugino šią vasarą savo kieme. Ačiū!

A + A

### ELENAI /PAKALNIŠKIENEI mirus,

Jos vyrui inžinieriui Vytautui PAKALNIŠKIUI, Jos abiem vaikams inžinieriams VYTAUTUI ir RIMUI, Jos abiem tėveliams: motinai ELENAI ir tėvui SIMUI TAMASIAUSKAMS, Jos giminėms bei kelioms žemėje artimiesiems draugams liūdint, mano nuosirdžiausia pagarba ir užuoja!

VYTAUTAS OŽELIS

Mielam Bičiuliui

A + A

### JURGIUI KNYSTAUTUI

taip staigiai atsiskyrus iš mūsų tarpo, žmonai AGOTAI, sūnams dr. ROMUI ir dr. EMILIUI su šeimomis ir visiems artimiesiems reiškiamė širdingą užuoja ir kartu liūdime -

Sofija ir Ipolitas TAUTERAI  
St. Catharines

### PAGERBTI MIRUSIEJI KANADOS LIETUVIŲ FONDE

A. a. Gražinos ŽURKEVIČIENĖS atminimui Kanados Lietuvių Fondui aukojo:

\$ 100, - D. C. Vasiliauskai; \$ 51, - CBC bendradarbiai Ottawoje; \$ 50, - J. L. Leckman; po \$ 30, - H. Z. Lapina, Seymour Eliesen; po \$ 25, - E. V. Kerbeliai, R. P. Brikiiai; po \$ 20, - R. Rudinskas, V. Kačergius, A. P. Povilaičiai, M. R. Jurkai, I. A. Kličiai, I. P. Lukoševičiai, J. B. Niedvarai; \$ 15, - R. Lapinas; po \$ 10, - K. Martinėnas, M. A. Joneliai, B. L. Morkūnai, J. P. Žukauskai, D. Jaugelienė, G. Chabot, A. Jonelytė, G. Montvilienė, R. Lukoševičiūtė, Gilles Berubé, S. V. Piečiai, J. P. Baltūnaitis, I. G. Vazalinskai, J. Žitkus, J. Dalmotas, B. Nagienė, A. P. Drešerai, I. Cartier.

Užuoja artimiesiems.

Kanados Lietuvių Fondas visiems dėkoja.

## NEATSIIMTI LAIMIKIAI

### DĖMESIO-DĖMESIO-DĖMESIO

Šiais laikais niekas nieko negauna veltui - dar yra likę neatstintų laimikių iš KLD Baliaus!

Jeigu turite laimingą bilietą - prašome paskambinti Gintarui Nagiui 366-1611 /vakarais/, arba parašyti:

G. Nagys, 192-7th Ave  
LaSalle, Que  
H8P 2M1

482769 - Montrealio Lietuvių Choro plokštelė KALĖDOS;  
482449 - Montrealio Lietuvių Choro plokštelė KALĖDOS;  
482783 - konjako bonka;  
482092 - Bilietai į Aušros Vartų Parapijos Choro Kaldų Vakarą Montrealyje.

Ta pačia proga dėkojame visiems prisidėjusiems prie loterijos ir ją parėmusiems.  
Rengėjai

### LAIMINGIEJI NEATSIIMTI BILIETAI:

482096 - R. C. A. 5" televizijos/am-fm radijo aparatas  
482445 - Montrealio Lietuvių Choro plokštelė KALĖDOS;  
482258 - konjako Remy Martin bonka;

### FLORIDOJE - MIAMI BEACH

Išnuomojamas kambarys su visais patogumais ir atskiru įėjimu, netoli vandens. Lapkričio ir gruodžio mėnesiais - pigiau. Skambinti rytais.

Tel.: 1-305-861-2161

### NETRUKUS PASIRODYS...

# "KALĖDOS"

KALĖDINIŲ GIESMIŲ PLOKŠTELĖ,  
IDAINUOTĄ MONTREALIO LIETUVIŲ  
CHORO, KVEBEKO - KANADOS  
CHORŲ KONKURSO ČEMPIONO...

NE,... TAI NE EILINĖ PLOKŠTELĖ!!!

"VILNIUS" RECORDS

## 3 Hour Service

\$ 1.50 kelnes  
pristatant  
ir atsiimant

SKAMBINKIT:

**365-7146**

NETTOYEURS CLEANERS

365-7146  
7051-A CENTRALE

365-1143  
455-900 rue. Lasalle

766-2667  
2986 ALLARD

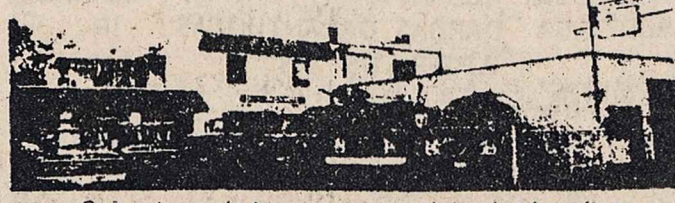


## GUY RICHARD ROOFER - COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausios patarėjas ir darbo atlikėjas stogadengys Guy RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darba atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Namų stogo dengimui ar taisymui skambinkite:

364-1470



Couvertures de tous genres - All kinds of roofing

7725, Georges

LaSalle

### Embassy Fur Mfg. Reg'd.

1449 St. Alexander St. Suite 209, Mayor Bldg.

SUTAUPYKITE NUO \$500.- IKI \$1000.- PIRKdami GARANTUOTAI NAUJUS KAILINIUS PALTUS TIESIAI IŠ FABRIKO. DAROMI PATAISYMAI BEI PERSIUOVIMAI.

Tel. 845-2912

EMBASSY FUR.



### FUNERAL HOME

J.F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd. 5784 Verdun Ave.

Chateauguy, Verdu, Que.

Tel.: 691-4763 Tel.: 767-9956



AUŠROS VARTŲ KIOSKE

Gaunamos šios naujai išleistos plokštelės Montrealio Lietuvių Choro KALĖDOS, - 10 dol. Montrealio Vyrų Orkesto "Lauksiu Tave Ateinant", - 10 dol. Montrealio Lietuvių Jausimo Ansamblio "Gintaro" - "Kur Gintarais", - 10 dol., Toronto Vyrų Choro "Aras" - 10 dol., Toronto Lietuvių Radijo Programos, "Tėvynės Prisiminimai" - "Užaugau Lietuvoje" - 8 dol., Hamiltono Mergaičių Choro "Aidas" - "Putiniai", - 8 dol., "Keliamam su Daina", - 8 dol. ir "Baltos Gėlės" - 8 dol., sol. Slavos Žiemelytės - "Su Jumis" - 7 dol., sol. Antano Keblio - "Keblys" - 8 dol., V. Vokietijoje išleisto K. ir A. Šalčių "Pavasaris" - 11.50 dol. ir "Nauja Diena" - 11.75 dol., Cleveland'o Studenčių Vokalio Vieneto "Nerija" - 10.50 dol., Cleveland'o Ramovėnų Vyrų Choro "Kur dangus ugnim liepsnoja" - 9.50 dol., Detroit'e išleista Rimo Kaspučio "Tarp Tostų ir Dainų" - 11.50 dol. ir daug kitokių. Taip pat yra gauta įvairių lietuviškos muzikos garsiausių kasečių.

Kioske rasite įvairių lietuviškų knygų, žurnalų, suvenyrų ir drožinių, tinkančių dovanoms Kalėdų ir kitokių švenčių progoms.

Spaudos Kioskas veikia kiekvieną sekmadienį nuo 10 val. iki 12.30 p.p. ir įvairių parengimų metu.

Reikale šioadieniais galima kreiptis pas J. Šiaučiu- lį tel: 788-3674 arba jam rašyti - 1500 DeSeve str., Montreal, P.Q. H4E 2A7.

Lapkričio 20 dieną Kioskas bus uždarytas. J.Š.

DR. J. MALIŠKA

DANTŲ GYDYTOJAS  
1440 St. Catharine W.  
Suite 600, Montreal, P. Q.  
Tel.: 866-8235  
Namų: 488-8528

DR. A.O. JAUGELIENĖ

DANTŲ GYDYTOJA  
1410 Guy St.  
Suite 11-12 Montreal P.Q.  
Tel.: 932-6662  
Namų: 737-9681

M. CUSSON R. GENDRON  
VAISTINĖ

Atidaryta kasdien nuo 9 a.m. iki 10 p.m.  
Šeštadieniai: nuo 9 a.m. iki 9:30 p.m.  
Sekmadieniai: nuo 10 a.m. iki 9:30 p.m.  
GREITAS, NEKAINUOJANTIS PRISTATYMAS  
7626 Central St. Ville LaSalle, P. Q.  
Tel.: 366-7742 ir 365-0505

Dr. A. S. POPIERAITIS

B. A. M. D. C. M. M. Sc. L. M. C. C. F. R. C. S. (C)  
MEDICAL ARTS BUILDING, 1538 Sherbrook St. W.  
Suite 215, Montreal, P. Q. Tel.: 931-4024

ADVOKATAS

ROMAN J. IŠGANAITIS B. A., B. C. L.

4 Notre Dame E. Suite 504  
Montreal, Quebec, H2Y 1B7, Tel.: 878-9534

ADVOKATAS

J. P. MILLER B. A. B. C. L.

168 Notre Dame St. E., Suite 205  
Tel.: 366-2063 ir 866-2064.

ADVOKATAS

VICTOR E. RUDINSKAS

B. Eng., M. Eng. L. L. B., B. C. L.  
4701 Bannantyne, Verdun (kampus 2-nd Ave.), Que. H4G 1E6  
Tel. Bureau: 769-8824; Residence: 366-6245

NOTARAS

J. BERNOTAS

31 Place Ville Marie, Suite 627 Montreal, P. Q.  
Tel.: (514) 871-1430.

NOTARĖ

RŪTA POCAUSKAS

50 Du Domaine, 11e Perrot, Que. H7V 5V6  
Res. Tel.: 453-9142

IŠKILUS PREMĖJOS ĮTEIKIMAS

Lietuvių Akademiniis Sambūris Montrealyje šiais metais įteikia jau E. E. - tają Vinco Krėvės literatūrinę premiją.

Šių metų jūrj komisijā sudaro: T. Antanaitis /Chicago/, H. Nagys, V. A. Jonynas, I. Maziliauskienė - Gražytė, J. Kibirkštis.

Įteikimas įvyks montrea - liečiams jau pažįstamoje nuo pereinio premijos įteikimo salėje /žiūr. skelbimą/.

Turime nemažai jaunųjų akademikų. Jie tikrai neturėtų praleisti šventiškos progos susitikti su kitais savo kolegomis ir pagerbti lietuvių - rašytoją išeivijoje.

JURGIUI KNYSTAUTUI MIRUS

Šie paskutiniai metai mūsų giminei buvo nelaimingi, nes praradome tris šeimos narius - vieną Lietuvoje ir du čia, Montrealyje. Prieš metus palaidojom Augustiną Ališauską, kuris irgi staigiai krito.

Velionis Jurgis buvo paskutinis švogeris šešių ištėkėjusių seserų, kurios liko našlės. Prieš 45 metus susipažinau su Jurgiu, kai jis, 25 m. jaunuolis, atvažiavo iš Kauno su savo sužieduotine Agota gauti tėvų palaiminimą ir susituokti mūsų parapijos bažnyčioje Pušalote. Tai buvo 1937 m. Tą dieną išlydėjom į bažnyčią net dvi jaunavedžių poras. Kita vyresnioji sesuo tuo pat metu tuokėsi su p. Jackum.

Tada gyvenome laimingus laisvos Lietuvos laikus, džiaugėmės savo jaunyste ir tautos nepriklausomybe.

Jurgis buvo išvykęs Italijon studijuoti 1932 m., gerai išmoko italų kalbą, po 4 metų sugrįžo į Kauną ir

VINCO KRĖVĖS XIV - OSIOS PREMĖJOS

ĮTEIKIMO

BALIUS ~  
VAKARIENĖ ~

ruošima

1982 m. LAPKRIČIO mėn. 20 d.  
ŠEŠTADIENĮ, 7 val. v.

Mc GILL FACULTY CLUB

3450 McTavish St.

KAINA \$25.- asmeniui

Groja puikus "LUBRYN" orkestras

Bilietai gaunami pas A. Ottieną, Tel.: 365-1778  
ir J. Kibirkštį, Tel.: 683-7941

LIETUVIŲ AKADEMINIS SAMBŪRIS

gavo gerą vietą Centriniam turėjo aštrių minčių ir aštrią plunksną, bet, nors buvo susipažino su prancūzų kalbos korespondente Agota Le-lyte, neužilgo susituokė.

Jiedu išaugino ir išmoks - lino du sūnus - Romą ir Emilį, kurie kaip žinoma, profesoriauja šios provincijos universitete.

Pats velionis Jurgis buvo gabus svetimos kalbos, gerai mokėjo kalbėti vokiškai, itališkai, angliškai, prancūziškai. Turėjo jis ir savo gyvenimo filosofiją - būti sau žmogumi, nuo nieko nepriklausančiu.

Į visuomenišką veikimą nesiveržė, bet kur reikėjo talkos - neatsisakė padėti. Jis

Savo gyvenimą jis baigė be skausmo, bet jo staigi mirtis paliko šeimą dideliame skausme ir liūdesyje, o vis mažėjanči Montrealio lietuvių kolonija nustojo dar vieno gero lietuvi.

Tebūnie Tau, Jurgi, lengvesiveržė, bet kur reikėjo va prancūziškoji Quebec' o žemė.

P. Lelis

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS  
BENDROVĖS VSUOTINAS AKCININKŲ  
SUSIRINKIMAS

Nepriklausomos Lietuvos spaudos bendrovės visuotinis akcininkų - šerinkinų susirinkimas šauklamas 1982 m. lapkričio 7 d. 12.30 val. p.p. - Aušros Vartų parapijos salėje, 1465 De Seve Street, Montreal 205, Quebec.

Dienotvarkė:

1. Susirinkimo atidarymas
2. Prezidiumo rinkimas
3. Mandatų komisijos rinkimas
4. Praėjusio susirinkimo protokolo skaitymas
5. Valdybos nartų pranešimai
6. Revizijos komisijos pranešimas
7. Diskusijos dėl pranešimų
8. Valdybos ir revizijos komisijos rinkimai
9. Einamieji reikalai
10. Susirinkimo uždarymas

Visi akcininkai kviečiami dalyvauti. Susirinkime dalyvauti negalintieji akcininkai prašomi pasiųsti įgaliojimą kitam akcininkui, kuris susirinkime dalyvaus. Įgaliojimai, pasiųsti Nepriklausomai Lietuvai, 7722 George Street, La Salle 690, Quebec, bus persiųsti tiems asmenims, kurių pavardės bus įrašytos įgaliojime. Valdyha

Į GALIOJIMAS

As, .....

gyvenantis .....

šiuo įgalioju .....

mane atstovauti "Nepriklausomos Lietuvos" spaudos bendrovės 1982 metų akcininkų (šerinkinų) susirinkime.

Turiu ..... akcijas - šerus.

Data ..... Parašas: .....

"LITUI"

reikalinga TARNAUTOJA - JAS patalpų valymui. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į "LITA".

Tel.: 766-5827

VEDEJAS

RENKU

Senas lietuviškas knygas, laikraščius, plokšteles ir kitą lietuvišką medžiagą.

P. ADAMONIS

Tel.: 722-3545

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DŪRYS, LANGAI, STOGELIAI, APKALIMAI ALUMINIUM, PLIENU, PLASTINE MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS.

SAVININKAS: John OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5  
Telefonas: 721-9496

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ  
KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

Term. indėlius 1 m. .... 12.25 %  
Certifikatus ..... 12.5 %  
Spec. Taupom. s-tas... 11.5 %  
Taupymo s-tas ..... 10.5 %  
su apdrauda iki \$2.000  
Trumpalaikius indėlius 11.5-12%  
už \$20,000 ir daugiau  
Čekių s-tas ..... 6 %

DUODA PASKOLAS:

Nekilnojamo turto,  
Asmenines ir  
Prekybines.  
Paskolos mirties  
atveju apdraustos  
iki \$10,000

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS.  
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI VELTUI

KASOS VALANDOS

| 1465 De Seve                | 3907 A Rosemont |
|-----------------------------|-----------------|
| Pirm. Antr. Treč. 9 - 3     | -----           |
| Kelvirtadieniais 12 - 8     | 6 - 8           |
| Penktadieniais 12 - 6       | 12 - 6          |
| Sekmadieniais 10:15 - 12:30 | -----           |



Maurice Kaplan  
Kailių siuvėjas

Tel: 767-6183

- Didelis pasirinkimas gėlavų polių
- Vnsoras laikų saugojimas (Storage)
- Taisov ir remdėliučių
- Siuvu ir parduodu

1448 RUE ST ALEXANDRE  
SUITE 500A

MONTREAL, QUEBEC  
H3A 2G6

TEL 288-9646

Member



Foto M.L.S.  
SISTEMA

D. N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

NEKILNOJAMO TURTO VISAPUSIŠKAS  
PATARNAVIMAS - PIRKIMAS - PARDAVIMAS  
445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q.  
Tel: 273-9181 ..... Namų: 737-0844



DANPAR REALTIES CORP.



310 VICTORIA AVE SUITE 409  
MONTREAL, P.Q. H3Z 2M9

VINCAS PIEČAITIS

Nekilnojamo Turto Patarnavimas Montrealyje  
Investicijos JAV ir Kanados provincijose

Tel. Bus.: 482-3460  
Res. 767-4690

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS!



Tel. Bus.: 722-3545  
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, P. Q.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 - 35th Avenue, Montreal H1T - 3A6

TEL. 727 - 3120 Namų 376 - 3781

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio privataus turto, automobilių  
atsakomybės, gyvybės draudimas

Agentūra veikia nuo 1945 m.

montreal west  
automobile

PONTIAC • BUICK • ASTRE

- NERIBOTAS PASIRINKIMAS VARTOTŲ IR NAUJŲ AUTOMOBILIŲ!
- NEĮTIKĖTINAI GEROS SĄLYGOS AUTOMOBILIUI ĮSIGYTI!
- MŪSŲ FIRMA NUOŠIRDŽIAI IR SU IŠIMTIMI JUMS, PASITARNAUS!
- UŽEIKITE! ĮSITIKINKITE! PASINAUDOKITE!



LEONAS GURECKAS  
SALES MANAGER



PASIKALBĖKITE SU  
Manager'iu Leo GURECKAS



montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH

(At the end of Sherbrooke Street West). 489-5391

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA